

איך מאמנים את השמיעה (את המוח...)?

סביבנו צלילים וקולות שונים אשר באים והולכים כל הזמן, אולם על מנת לשפר ביעילות מיומנויות של הקשבה והבנת דיבור בערוץ השמיעתי ולתרגל אותם במצבים תקשורתיים שונים, יש צורך בליווי מקצועי, תוך תרגול שיטתי, הבנוי באופן הדרגתי, שמשתנה בהתאם להתקדמות האישיית בטיפול.

דוגמאות לסוגים של טיפול אימוני שמיעה עם קלינאית/ת תקשורת:

• טיפול פרטני:

הטיפול הפרטני (אחד-על-אחד) יחל בהיכרות עם היכולות, הקשיים והצרכים האישיים של המטופל. במפגש הראשון תבוצע הערכה שמיעתית לקביעת הרמה ממנה יש להתחיל בטיפול, ועל מנת לאפיין את החוזקות והקשיים בהיבטים שונים של הבנת דיבור. בהתאם לכך תיבנה תכנית טיפולית מותאמת אישית, שהמטרות בה ייבחרו במשותף. בטיפול עצמו יתורגלו מאפייני דיבור שונים ובתנאים מגוונים, אשר יילכו וייעשו מורכבים ומאתגרים עם ההתקדמות.

לדוגמא – אחת המטופלות שהגיעו אליי הייתה עם תסמונת "אשר", המאופיינת בירידה הולכת ומחמירה ביכולות השמיעה והראיה. היא הרכיבה שני שתלי שבלול ולמרות זאת התקשה בהבנת דיבור בהיבטים רבים. בטיפול עבדנו למשל על הבחנה בין צלילי דיבור דומים, (בעיקר בין ההגאים ת' ו-ד', ובין מ' ו-נ'), זיהוי מילים מתוך סט סגור (מספר אפשרויות כתובות) והבנת משפטים יומיומיים. בשל לקות הראיה היה צורך בתשומת לב רבה מהרגיל לגבי התנאים הויזואליים ולא רק האקוסטיים. בטיפול האישי זכיתי להכיר בחורה מקסימה שנכנסה ללבי.

• טיפול מרחוק:

בתחומי טיפול רבים מטפלים התקדמו לטיפול דרך המחשב, אשר נקרא לעיתים "טיפול מרחוק". אפשרות זו מקלה על מי שהגעה לקליניקה קשה או לא אפשרית עבורו, או פשוט מעוניין לקבל את אותו טיפול מקצועי בנוחות בביתו, תוך חיסכון של זמן וכסף בדרכים. כמו כן, הטיפול דרך שיחה אינטרנטית יכול לדמות סיטואציה יומיומית נפוצה של ניהול שיחת טלפון בתנאים די דומים, ומצבים שמיעתיים מאתגרים נוספים.

למשל, בטיפולי סטודנט בעל יכולות הבנת דיבור גבוהות יחסית, אשר בטיפול אנו עובדים בין היתר על זיהוי מונחים מתוך חומר הלימודים, ועל סימולציות של הבנת דיבור בהרצאות, בהן הוא נדרש להבין את הנאמר וגם לענות על שאלות בנושא.

תרגול זה תורם לו גם לשיפור יכולות תפיסת הדיבור באופן כללי וגם מהווה חזרה על החומר הנלמד כערך מוסף!

• **טיפול קבוצתי:**

מטופלים רבים מוצאים עצמם מתקשים במיוחד בסיטואציות חברתיות הכוללות שיחות רבות משתתפים. מצבים אלו יכולים להיות מאתגרים גם עבור אנשים עם שמיעה תקינה, אך עבור אנשים עם ירידה בשמיעה על אחת כמה וכמה. בטיפול הקבוצתי אנו מתרגלים בעיקר הבנת שיחה בחברה של כמה אנשים והבנת דיבור על רקע רעש.

אחת הקבוצות בהן טיפול כללה שלוש אחיות, כולן עם ירידה בשמיעה. נהייתי מאד לצפות בדינמיקה שבין האחיות ומהיתרון של היכרותן אחת עם השניה, מה שגרם לשיחה שתרגלנו להיות טבעית מאד – הן נכנסו זו בדבריה של זו ללא הפסקה. הבנת דיבור על רקע דיבור מתחרה והיכולת לזהות מי הדובר מבין האנשים בקבוצה הן היכולות עליהן עבדנו בעיקר בטיפול זה.

טיפים:

1. כדאי לקבוע פגישה ראשונה פנים-מול-פנים להערכה וכדי להחליט ביחד עם הקלינאית איזה טיפול מתאים לכם מבין סוגי הטיפולים לעיל.
2. מומלץ מאד להמשיך לתרגל ולהתנסות כמה שיותר גם בבית ובחופץ עם אותם התכנים, כדי להמשיך ולשמר את ההצלחה בטיפול וכן לעבוד על היישום היומיומי של היכולות הנרכשות.